

Fågelsträcket genom Kalmarsund 1968—1971¹

The visible migration through Kalmar Sound during 1968 to 1971¹

SVEN BLOMQVIST & CLAES-GÖRAN LINDHOLM

För elfte till fjortonde säsongen i följd bedrevs sträckfågelobservationer i Ottenby fågelstations regi vid Kalmarsund. Räkningar skedde från observationsplatsen vid Stora Rör ($56^{\circ} 45' N$, $16^{\circ} 32' E$), vilken brukats sedan 1966.

Denna rapport är att betrakta som en del i en serie sammanställningar av dessa räkningar. Tidigare rapporter har lämnats av Edberg (1960, 1961, 1965), Rodebrand (1972) och Aulén & Wahlström (1974).

Observationsplatsen var bemannad under tiderna: 19.2–18.8 1968, 12.4–16.11 1969, 1.3–30.11 1970 samt 26.4–13.11 1971. Periodvis har svårigheter uppstått att upprätthålla en kontinuerlig bevakning av sträcket. Sålunda fick materialet från mars och större delen av april 1971 förkastas på grund av bristande tillförlitlighet. Längre vakanser uppstod dessutom under tiderna 19.5–14.6 (vilket medförde att sträcket av prutgås *Branta bernicla* passerade så gott som obemärkt under denna vår), 9–19.7 och 23–31.8 1969. Under 1970 saknades observatörer perioderna 17–29.8 samt 16–26.9 och under 1971 tiden 26–31.7.

Observationsverksamheten finansierades liksom tidigare år genom anslag från Viltforskningsrådet, sedermera Forskningsnämnden vid Statens Naturvårdsverk. Ett varmt tack riktas till hemmansägare Hans Norell, Södra Linsänkan, vilken välvilligt ställt logi till förfogande.

Anmärkningsvärdar observationer

Följande är en sammanställning av de ovanliga observationer som gjordes under perioden 1968–1971:

Obestämda islommar *Gavia immer/adamsii*. Liksom tidigare är iakttogs ett flertal större lommrar. Dessa är ofta svårbestämda och kommer

¹ Meddelande nr 70 från Ottenby fågelstation.
Ottenby Bird Observatory report no. 70.

därför att genomgå en särskild behandling och publiceras på annan plats.

Obest. lommar *Gavia* sp. Den 12 oktober 1971 passerade 731 ex. mot söder (LOS).

Havssula *Sula bassana*. 1 ex. mot S 16.8.68* (CGL), 4.10.70 (BA) och 17.10.70 (GÅ).

Rödhuvad dykand* *Netta rufina*. 1 ♂ mot S 17.6.71 (PEJ).

Alfförrädare *Polysticta stelleri*. 1 ♂ mot S 22.11, 2 rastande ♂ den 25.11 samt 2 ♂ mot S 27.11.70 (GC).

Praktejder* *Somateria spectabilis*. Ensamma ♂ mot norr iakttogs 29.3 och 17.4.68 (SR), 16.4.69 (SR, TL). 2 ♂ mot N iakttogs 17.4.69 (TL).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*. 1 ex. mot N 20.3.68 (SR). Fågeln satt på ett drivande isflak och åt alfägel.

Aftonfalk *Falco vespertinus*. 1 ♂ gjorde sträckförsök mot V 8.6.71 (POH).

Bredstjärtad labb* *Stercorarius pomarinus*. 1 ex. mot N 14.5.70 (GC) samt 1 ex. mot S 3.7.70 (CGL) och 13.10.70 (TL).

Storlabb* *Stercorarius skua*. 1 ex. mot S 26.7.69 (CGL).

Tretåig mås *Rissa tridactyla*. 1 juv. mot N 16.5.70 (GC).

Alkekung *Plotus alle*. 1 ex. mot S 10.10.69 (LF) samt 1 ex. mot N 23.11.70 (GC).

Turturduva *Streptopelia turtur*. 1 ex. på sträckförsök mot V 23.4.69 (TL).

Svartkråka *Corvus c. corone*. 1 ex. mot V 6.5.70 (KW).

Strömsstare *Cinclus cinclus*. 1 rastande ex. 24.10 samt 1 ex. mot S 31.10.71 (LOS).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*. 1 ex. på sträckförsök mot V 12.10.69 (LF).

Tjänstgörande observatörer

BA=Bengt Alfheim, Johanneshov, 12 dagar; BH=Björn Hoffberg, Hamneda, 13 dagar; BJ=Benny Johansson, Kil, 10 dagar; CGL=Claes-Göran Lindholm, Hägersten, 65 dagar; GA=Gustaf Aulén, Uppsala, 32 dagar; GC=Göran Cedervall, Lund, 60 dagar; GL=Göran Lundmark, Västervik, 25 dagar; GÅ=Göran Åkerström, Tyresö, 15 dagar; HS=Håkan Sahlin, Tyresö, 7 dagar; JL=Jan Larsson, Ödåkra, 16 dagar; KW=Krisster Wahlström, Ljungby, 55 dagar; LA=Leif Andersson, Linköping, 14 dagar; LF=Lars Forén, Ängelholm, 93 dagar; LEN=Lars-Erik Nilsson, 4 dagar; LOJ=Lars-Ove Johansson, Färje-

Figur 1. Sträckande praktejdrar *Somateria spectabilis* observeras årligen i Kalmarström och f.f.a. under våren. Dessa fåglar är dock fotograferade på Västgrönland av Erik Isakson/N.
King Eiders, two males and two females.

den, 16 dagar; LOS=Lars O. Svensson, Alingsås, 61 dagar; MW=Magnus Wedelin, Malmö, 21 dagar; PEJ=Paul Eric Jönsson, Viken, 20 dagar; POA=Per-Olof Andersson, Lund, 33 dagar; POH=Per-Olof Halvarsson, Göteborg, 14 dagar; SB=Sven Blomqvist, Stockholm, 43 dagar; SE=Stefan Edenfalk, 7 dagar; SR=Staffan Rodebrand, Mörrbylånga, 113 dagar; SS=Stefan Svenaeus, Kalmar, 5 dagar; TL=Tommy Löfgren, Stockholm, 43 dagar; UN=Ulf Nielsen, Göteborg, 22 dagar.

Litteratur

- Aulén, G. & Wahlström, K. 1974. Fågelsträcket genom Kalmarström 1964–1967. *Vår Fågelvärld*, 33: 286–292.
Edberg, R. 1960. Fågelsträcket genom Kalmarström 1958 och 1959. *Vår Fågelvärld*, 19: 19–30.
— 1961. Fågelsträcket genom Kalmarström 1960. *Vår Fågelvärld*, 20: 47–57.
— 1965. Fågelsträcket genom Kalmarström 1961. *Vår Fågelvärld*, 24: 97–106.
Rodebrand, S. 1972. Fågelsträcket genom Kalmarström 1962 och 1963. *Vår Fågelvärld*, 31: 247–251.

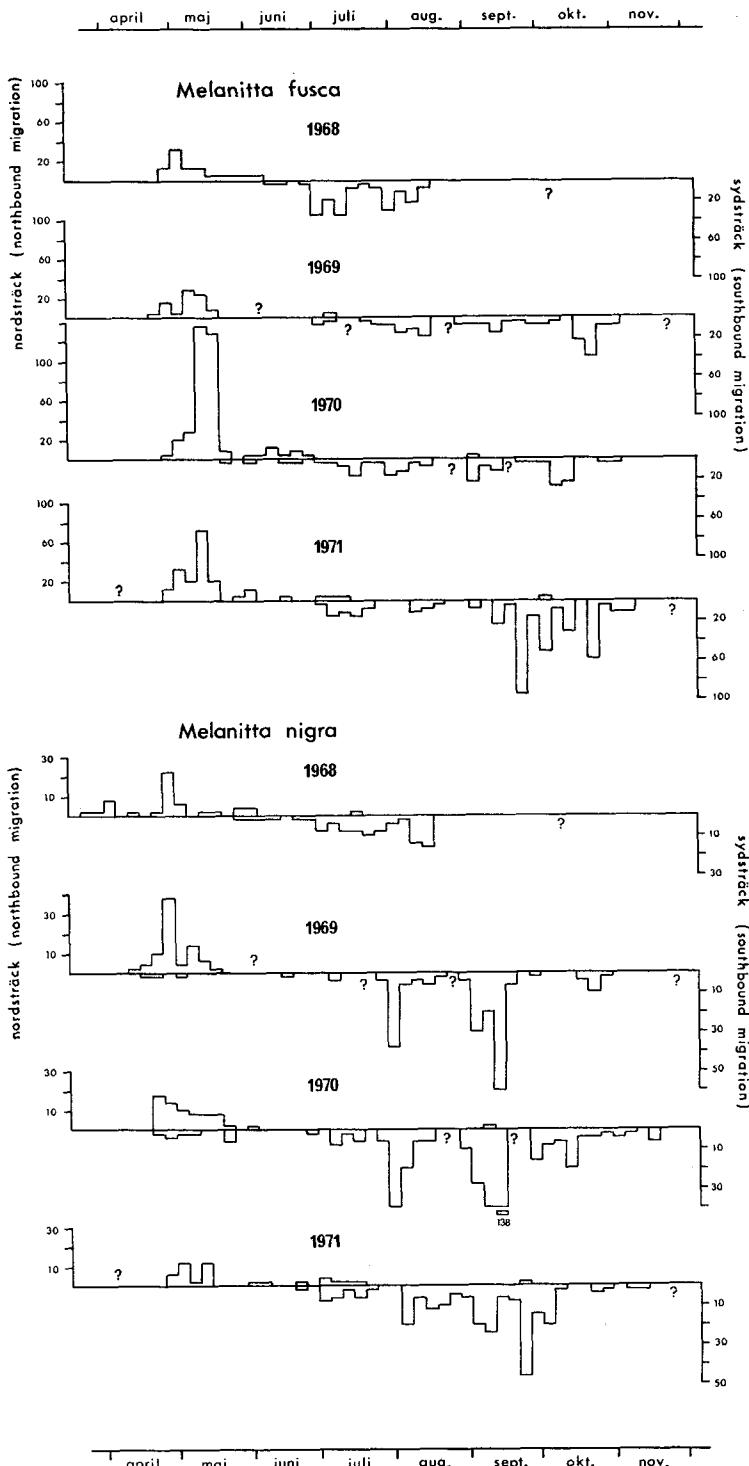
Summary

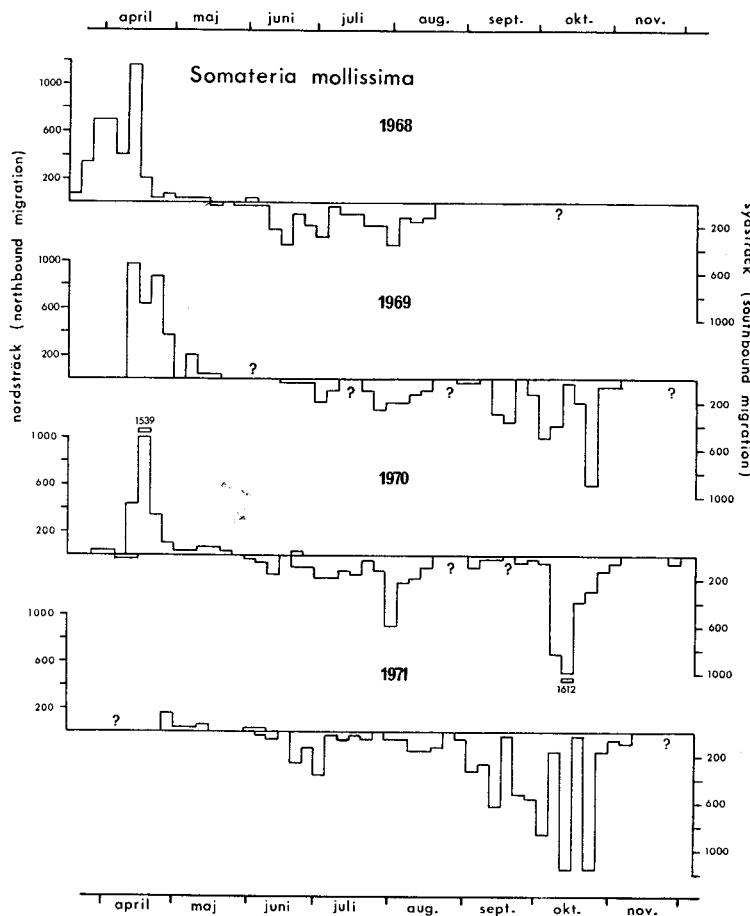
For the eleventh to the fourteenth year in succession, observations were made at Kalmar Sound, between the island of Öland and the Swedish mainland. The observation point at Stora Rör ($59^{\circ} 45' N$, $16^{\circ} 32' E$) was manned in order to make daily counts of the visible migration. Table 1 lists the mean hours per month.

Tables 2 and 3 give the totals observed for a selection of species. As in previous seasons, the main stock of birds passing through Kalmar Sound consisted of drucks and geese of the genera *Clangula*, *Melanitta*, *Somateria* and *Branta*. Rare species observed during 1968–71 included *Sula bassana*, *Netta rufina*, *Polyictica stelleri*, *Stercorarius pomarinus*, *Stercorarius skua*, and *Plautus alle*.

Sven Blomqvist, Kungsholms Strand 19, S-112 26 Stockholm
Claes-Göran Lindholm, Zoologiska institutionen, Box, 6801, S-113 86 Stockholm

Figur 2. Nord- respektive sydsträckande fåglar i Kalmarsund 1968–1971, uträknat per observationstimme och i genomsnitt per femdagarsperiod, av svärta *Melanitta fusca*, sjöorre *M. nigra* och ejder *Somateria mollissima*.

Northbound and southbound migration of Velvet Scoter, Common Scoter, and Eider through Kalmar Sound in 1968–1971, expressed as birds per hour on the average per five-day periods.

Tabell 1. Antal timmar och minuter per dag, i genomsnitt per månad, under vilka observationer utförts vid Kalmarsund 1968–71.

Number of hours and minutes per day during which the observation point at Kalmar Sound was manned in the various months in 1968–71; mean values.

År Year	Månader Months									
	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.
1968	0:48	4:41	6:18	5:30	5:33	6:00	3:26	—	—	—
1969	—	0:31	3:58	3:43	2:22	3:46	6:18	5:52	4:53	1:20
1970	—	2:35	4:47	4:41	4:34	5:52	2:51	3:28	5:39	2:51
1971	—	—	1:00	4:46	4:08	3:55	10:45	6:56	6:18	1:46

Tabell 2. Sträcket av vissa arter genom Kalmarsund 1968 och 1969 fördelat på de huvudsakliga sträckriktningarna.

The visible migration of a selection of bird species through the Kalmar Sound in 1968 and 1969, arranged according to principal flight directions.

Art	Species	1968		1969	
		N	S	N	S
Obest. lommar	<i>Gavia sp.</i>	554	103	1 082	329
Skäggdopping	<i>Podiceps cristatus</i>	107	223	26	422
Grähakedopping	<i>P. griseigena</i>	9	11	31	56
Svarthakedopping	<i>P. auritus</i>	2	15	2	9
Obest. doppingar	<i>Podiceps sp.</i>	9	33	5	3
Gräsand	<i>Anas platyrhynchos</i>	251	281	158	215
Kricka	<i>A. crecca</i>	62	179	234	437
Ånta	<i>A. querquedula</i>	4	11	2	4
Snatterand	<i>A. strepera</i>	1	1	—	2
Bläsand	<i>A. penelope</i>	164	194	121	5 068
Stjärtand	<i>A. acuta</i>	48	46	131	151
Skedand	<i>A. clypeata</i>	16	21	6	21
Obest. simänder	<i>Anas sp.</i>	307	460	375	39
Bergand	<i>Aythya marila</i>	69	74	289	154
Vigg	<i>A. fuligula</i>	263	405	288	1 295
Brunand	<i>A. ferina</i>	21	2	6	—
Obest. lätta dykänder	<i>Aythya sp.</i>	64	55	239	31
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	427	166	617	313
Alfågel	<i>Clangula hyemalis</i>	1 502	238	3 359	5 272
Svärta	<i>Melanitta fusca</i>	3 023	5 854	2 928	9 479
Sjöorre	<i>M. nigra</i>	1 685	3 027	2 260	8 815
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	157 159	85 504	107 503	195 487
Praktejder	<i>S. spectabilis</i>	2	—	3	—
Obest. tunga dykänder	<i>Mel./Som.</i>	99	425	—	773
Småskrake	<i>Mergus serrator</i>	1 317	715	1 475	2 322
Storskrake	<i>M. merganser</i>	341	168	77	21
Obest. skrakar	<i>Mergus sp.</i>	128	55	16	—
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	154	179	100	70
Grågås	<i>Anser anser</i>	48	156	18	132
Sädgås	<i>A. fabalis</i>	6	—	13	8
Bläsgås	<i>A. albifrons</i>	12	4	—	—
Obest. grå gäss	<i>Anser sp.</i>	25	27	9	162
Prutgås	<i>Branta bernicla</i>	4 929	—	5	1 327
Vitkindad gås	<i>B. leucopsis</i>	65	—	351	58
Kanadagås	<i>Branta canadensis</i>	1	4	—	7
Obest. gäss	<i>Anser/Branta</i>	106	36	11	62
Knölsvan	<i>Cygnus olor</i>	113	138	86	30
Sångsvan	<i>C. cygnus</i>	32	—	48	52
Mindre sångsvan	<i>C. bewickii</i>	—	—	175	—
Obest. svanar	<i>Cygnus sp.</i>	202	26	91	—
Obest. andfåglar	<i>Anatidae sp.</i>	259	134	14	2
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	1 778	300	647	223
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	4	362	3	122
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	40	201	757	176
Småspov	<i>N. phaeopus</i>	7	9	—	12
Obest. grå spovar	<i>Numenius sp.</i>	—	6	—	154
Rödbena	<i>Tringa totanus</i>	19	41	30	115
Kärrsnäppa	<i>Calidris alpina</i>	76	533	3	999
Havstrut	<i>Larus marinus</i>	147	68	28	38
Silltrut	<i>L. fuscus</i>	88	121	41	84
Gråtrut	<i>L. argentatus</i>	800	187	220	109
Fiskmås	<i>L. canus</i>	31	154	877	131
Dvärgmås	<i>L. minutus</i>	—	13	2	1
Skrattmås	<i>L. ridibundus</i>	179	940	648	1 471
Obest. vitfågel	<i>Larus sp.</i>	270	140	48	27
Svarktörna	<i>Chlidonias niger</i>	7	21	—	12
Skräktörna	<i>Hydroprogne tschegreva</i>	9	22	1	16

Art	Species	1968		1969	
		N	S	N	S
Fisk-/silvertärna	<i>Sterna hirundo/paradisaea</i>	784	1 635	809	2 557
Småtärna	<i>S. albifrons</i>	2	23	4	29
Kentsk tärna	<i>S. sandvicensis</i>	149	149	392	152
Obest. tärnor	<i>Sterna</i> sp.	6	3	—	7
Tordmule	<i>Alca torda</i>	280	639	90	730
Alkekung	<i>Plotus alle</i>	—	—	—	1
Sillgrissla	<i>Uria aalge</i>	88	29	5	29
Tobisgrissla	<i>Cephus grylle</i>	10	18	51	187
Obest. alkor	<i>Alcidae</i> sp.	227	688	51	131

Tabell 3. Sträcket av vissa arter genom Kalmarsund 1970 och 1971 fördelat på de huvudsakliga sträckriktningarna.

The visible migration of a selection of bird species through the Kalmar Sound in 1970 and 1971, arranged according to principal flight directions.

Art	Species	1970		1971	
		N	S	N	S
Lommar	<i>Gavia</i> sp.	4 552	1 228	699	1 894
Skäggdopping	<i>Podiceps cristatus</i>	210	593	89	466
Grähakedopping	<i>P. griseigena</i>	22	72	8	66
Svarthakedopping	<i>P. auritus</i>	7	18	1	11
Smådopping	<i>P. ruficollis</i>	1	—	1	—
Obest. doppingar	<i>Podiceps</i> sp.	49	94	5	101
Gräsand	<i>Anas platyrhynchos</i>	147	372	70	1 369
Kricka	<i>A. crecca</i>	272	1 086	7	551
Arta	<i>A. querquedula</i>	1	3	—	3
Snatterand	<i>A. strepera</i>	—	3	—	1
Bläsand	<i>A. penelope</i>	160	3 512	39	3 653
Sjärtand	<i>A. acuta</i>	26	883	10	391
Skedand	<i>A. clypeata</i>	23	61	41	53
Obest. simänder	<i>Anas</i> sp.	149	2 410	89	1 183
Rödhuvad dykand	<i>Netta rufina</i>	1	—	—	1
Bergand	<i>Aythya marila</i>	1 219	1 019	184	731
Vigg	<i>A. fuligula</i>	204	1 143	213	693
Brunand	<i>A. ferina</i>	40	8	6	2
Obest. lätta dykänder	<i>Aythya</i> sp.	280	415	526	526
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	626	1 312	204	1 063
Alfågel	<i>Clangula hyemalis</i>	14 273	15 961	1 340	5 553
ÄMörrädare	<i>Polysticta stelleri</i>	—	3	—	—
Svarta	<i>Melanitta fusca</i>	11 839	6 340	5 107	15 903
Sjöorre	<i>M. nigra</i>	2 293	10 841	1 282	8 745
Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	109 545	196 930	10 922	305 376
Obest. tunga dykänder	<i>Mel./Som.</i>	744	829	976	1 917
Småskrake	<i>Mergus serrator</i>	2 050	1 813	1 567	701
Storskrake	<i>M. merganser</i>	155	85	29	333
Salskrake	<i>M. albellus</i>	2	7	3	1
Obest. skrakar	<i>Mergus</i> sp.	211	79	92	3 256
Gravand	<i>Tadorna tadorna</i>	156	104	165	106
Grågås	<i>Anser anser</i>	93	271	40	97
Sädgås	<i>A. fabalis</i>	23	—	18	1
Obest. grå gäss	<i>Anser</i> sp.	30	4	—	52
Pruvgås	<i>Branta bernicla</i>	2 624	899	10 507	11 334
Vitkindad gås	<i>B. leucopsis</i>	—	18	—	816
Kanadagås	<i>B. canadensis</i>	1	—	—	—

Art	Species	1970		1971	
		N	S	N	S
Obest. brokgåss	<i>Branta</i> sp.	2	—	—	17
Obest. gäss	<i>Anser/Branta</i>	53	57	12	522
Knölsvan	<i>Cygnus olor</i>	67	94	58	124
Sångsvan	<i>C. cygnus</i>	229	128	4	31
Mindre sångsvan	<i>C. bewickii</i>	—	7	—	3
Obest. svanar	<i>Cygnus</i> sp.	52	31	9	138
Obest. andfåglar	<i>Anatidae</i> sp.	176	469	55	4 804
Strandskata	<i>Haematopus ostralegus</i>	1 083	546	655	196
Tofsvipa	<i>Vanellus vanellus</i>	34	576	5	208
Storspov	<i>Numenius arquata</i>	226	212	35	53
Småspov	<i>N. phaeopus</i>	3	40	7	35
Obest. grå spovar	<i>Numenius</i> sp.	21	164	83	29
Rödbena	<i>Tringa totanus</i>	59	123	12	20
Kärrsnäppa	<i>Calidris alpina</i>	204	5 697	258	1 808
Havstrut	<i>Larus marinus</i>	11	240	30	67
Silltrut	<i>L. fuscus</i>	123	186	45	219
Gråtrut	<i>L. argentatus</i>	528	988	95	443
Obest. trutar	<i>Larus marinus/fuscus/argentatus</i>	84	1 367	36	729
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	151	1 478	77	388
Dvärgmås	<i>L. minutus</i>	8	4	4	12
Skrattmås	<i>L. ridibundus</i>	726	4 141	416	3 633
Tretäig mås	<i>Rissa tridactyla</i>	1	—	—	—
Obest. måsar	<i>Larus/Rissa</i>	2	90	—	3 561
Svarktörna	<i>Chlidonias niger</i>	5	27	2	4
Skräntörna	<i>Hydroprogne tschegreva</i>	12	12	7	19
Fisk-/silvertörna	<i>Sterna hirundo/paradisaea</i>	1 861	3 312	895	1 791
Småtörna	<i>S. albifrons</i>	20	25	3	8
Kentsk tärna	<i>S. sandvicensis</i>	400	262	203	49
Obest. tärna	<i>Sterna</i> sp.	30	8	1	9
Tordmule	<i>Alca torda</i>	131	480	677	1 123
Alkekung	<i>Plotus alle</i>	1	—	—	—
Sillgrissla	<i>Uria aalge</i>	78	111	282	154
Tobisgrissla	<i>Cephus grylle</i>	121	193	46	188
Obest. alkor	<i>Alcidae</i> sp.	422	695	287	462